

forpagtede til et højere Beløb end det, der blev givet i det første Dieblif, da Forandringen var traadt i Kraft. Der blev hentydet til en anden Sag; og jeg kan ikke nægte det har undret mig, at den blev berørt fra den Side, fra hvilken den blev berørt; det er nemlig Fæstefagen. Naar for Naar er der vedtaget Love her af den meest dybt indgribende Natur, og dengang spurgte man ikke Godseierne, om de havde Noget derimod; de vare næsten Alle imod de Love, der fremkom, men havde Regjeringen dengang erklæret sig for dem, da vilde en Evangslov — ikke blot en Evangslov, naar Contracten er udløbet, hvilken vilde være af en heel anden Charakter — men en Evangslov, medens Contracten løber, og med Taxation som Bærdibestemmer istedetfor Auction — være gaaet igjennem. Man kan have, hvilken Mening man vil, om denne Lov, saa er dog saa meget vist, at det er en Lov, der er ganske anderledes dybt indgribende i de bestaaende Forhold end den, der her er Spørgsmaal om; thi hvorledes man end betragter Kjøbstædernes Stilling, saa er det dog aldeles utvivlsomt, at naar man paa den ene Side tager Noget, saa giver man ogsaa paa den anden Side overordentlig Meget. Dersom man løsner visse Baand, som efter Kjøbstædernes egen Mening, skjøndt med Uret, have været ansete som nyttige, saa aabner man tillige en friere Concurrance, som for Mangfoldige af dem, som nu boe og virke i Kjøbstæderne, vil virke gavnlig og frugtbringende; det troer jeg maa være aldeles klart. Allsaa, skulde vi tage Hensyn til den Regel, vi tidligere have fulgt her i Salen, da troer jeg ingenlunde man kan sige, at nærværende Forslag er et dybt indgribende Skridt, ved hvilket der ikke tages tilbørligt Hensyn til, hvad der tidligere har fundet Sted. — Hvad er det nu for et Middel, som man anvender her for at hjælpe paa de forskjellige Interesser i det, man kalder en Overgangstid — jeg skal dog her tillade mig at bemærke, at en af Forslagsstillerne ikke vil have nogen Overgangstid — det er Prøverne. Nu synes det mig klart, at dersom Proven skal have en sand Betydning, saa maa den rette sig efter Industriens Udvikling. Naar Industrien udvikler sig og indtager et højere Standpunkt,

naar man fordrer smagsfuldere Former, saa og bedre og mere hensigtsvarende Produkter, er det klart, at skal der bestaae en Prøve og man troer paa denne Prøves Betydning, maae Fordringerne stilles ikke lavere; men højere, end de nu stilles og navnlig ikke saa lavt, at Enhver med den største Lethed kan fyldestgjøre dem. Men efter Forslaget stilles ingen Fordring paa et bestemt Arbejde, kun paa Arbejde tal- mindelighed. Skulde nu virkelig den industridrivende Klasse troe sig betrygget, troe at have et Bærn i den Concessjon, der gjøres ved at fastsætte saa betydningsløse Prøver? Jeg kan umulig antage, at man ved at vedtage et saadant Forslag kan bringe Kjøbstæderne til at troe, at der derved er givet dem noget sandt Bærn (S. N. Hansen: De have selv bedet derom!). Den ærede Rigsdagsmand siger, at de have selv bedet derom, men den ærede Rigsdagsmand tager jo ikke Hensyn til de Interesserede uden i dette Punkt, og hvorfor da i det? Han vil paa ingen Maade have, at de skulle kaldes Dueltighedsprøver, men kun Færdighedsprøver; Manden skal vise sig at være „færdig“ i et Haandværk, men at han er duelig, det er aldeles ikke nødvendigt, Enhver, som kan siges at have Færdighed i Haandværket, ham skal der tilstedes Afgang. Den ærede Rigsdagsmand har meent, at der ved saadanne Færdighedsprøver vilde forhindres, at Capitalen, ikke den, der er i Haandværksstanden, men den, der kommer udenfra, trængte ind; i den Henseende troer jeg rigtignok, at flere af de foregaaende Talere fuldstændig have gjendrevet, hvad den ærede Rigsdagsmand har udtalt; men jeg troer dog, at der er eet Punkt, som med et Par Ord endnu bør omhandles. Den ærede Rigsdagsmand siger, at naar Prøverne bortfalde, naar Capitalen faaer Leilighed til at trænge ind, vil Arbejdsclassen blive „Dagleiere“; nei, Haandværkeren bliver ikke Dagleier! Den ærede Rigsdagsmand tænker bestandig paa den store Fabrik med dens talrige Arbejdere, som i hans Tanke ere bragte paa det Standpunkt, der ligner Dagleierens; men den ærede Rigsdagsmand veed vist saa godt som Noget her i Salen, at der er et stort Antal af Mestere, baade her i Kjøbenhavn og i Provindserne,